

Materiały archiwalne

Archiv České národní banky (AČNB)

fond Živnostenská banka. Korespondence Jaroslava Preisse (ŽB-KJP)

Archiv Kanceláře prezidenta republiky (AKPR)

fond KPR, 1919–1947 (KPR)

fond KPR – protokol A (audience), (1918) 1919–1938 (1950) (KPR-A)

fond KPR – protokol T (tajné), 1921–1944 (1953) (KPR-T)

Archiv Ministerstva zahraničních věcí (AMZV)

fond II. sekce politická

fond II. sekce politická, I/5 jmenná spisovna

fond III. sekce vyzvědná

fond Československé zastupitelské úřady v Polsku 1918–1955

Archiv Národního muzea (ANM)

fond Edvard Beneš

fond Jan Kapras

fond Karel Kramář

Archiwum Akt Nowych w Warszawie (AAN)

Konsulat RP w Morawskiej Ostrawie (KRPMO)

Archiwum Państwowe w Katowicach, Oddział w Cieszynie (APC)

Subdelegacja Polska dla Śląska Cieszyńskiego, Spisza i Orawy w Cieszynie (Subdelegacja)

České dráhy a. s. – Archiv v Července (ČDAČ)

fond Košicko-bohumínská dráha, provozní ředitelství v Těšíně (KBD), prezidiální spisy

fond Ředitelství státních drah v Olomouci 1895–1949 (ŘSD)

Masarykův ústav a Archiv Akademie věd České republiky (MÚA AV ČR)

fond Beneš Edvard IV/1

fond Krofta Kamil

fond Masaryk Garrigue Tomáš

Moravský zemský archiv v Brně (MZAB)

fond Báňské hejtmanství Brno (BHB) (D 16)

fond Zemské četnické velitelství, Brno (ZČVB) (B 72)

fond Zemský úřad, Brno (ZÚB) (B40)

Národní archiv v Praze (NA)

fond Ministerstvo pošt a telegrafů, Praha (MPT) (429)

fond Ministerstvo průmyslu, obchodu a živností, Praha (MPOŽ) (903)

fond Ministerstvo školství, Praha (MŠ) (371)

fond Ministerstvo sociální péče, Praha (MSP) (367)

fond Ministerstvo spravedlnosti, Praha (832)

fond Ministerstvo veřejných prací, Praha (MVP) (1004)

fond Ministerstvo vnitra I – prezidium, Praha (MV) (1075)

fond Ministerstvo vnitra I – stará registratura, Praha (MV-SR) (1075)

fond Ministerstvo železnic I, Praha (MŽ) (813)

fond Národní rada česká, Praha (NRČ) (639)

fond Předsednictvo ministerské rady, Praha (PMR) (1082)

fond Presidium Ministerstva vnitra 225 (PMV 225) (1075/1/1)

fond Schieszl Josef, JUDr. (460)

fond Státní pozemkový úřad – spisy všeobecné, Praha (705)

fond Svaz národních jednot a matic, Praha (695)

Státní okresní archiv Frýdek-Místek

fond Mikoláš Jaroslav Ludvík

fond Sběrka obrazového a fotografického materiálu Státního okresního archivu Frýdek-Místek

Státní okresní archiv Karviná (SokA Karviná)

fond Okresní úřad Fryštát

fond Sběrka obrazového a fotografického materiálu Státního okresního archivu Karviná

fond Sokol – tělocvičná jednota, Karviná

Zemský archiv v Opavě (ZAO)

fond Koždoň Josef

fond Policejní ředitelství Moravská Ostrava. Presidiální spisy (PŘMO. Presidiální spisy)

fond Sběrka matrik Severomoravského kraje

fond Slezská matice osvěty lidové, Slezská Ostrava

fond Zemský Národní výbor pro Slezsko

Prasa

„České slovo“

„Dziennik Cieszyński”
„Dziennik Polski”
„Ewangelik”
„Gazeta Kresowa”
„Gwiazdka Cieszyńska”
„Nasz Kraj”
„Nasz Ślązak”
„Obrona Slezska”
„Polonia”
„Polska Zachodnia”
„Poseł Ewangelicki”
„Prawo Ludu”
„Robotnik Śląski”
„Slezský evangelík”

Publikacje źródłowe i wspomnienia

Adamus Alois, Jazyková otázka ve školství na Těšínsku, Moravská Ostrava 1930.

Badziak Kazimierz, Matwiejew Giennadij, Samuś Paweł, „Powstanie” na Zaolziu w 1938 r. Polska akcja specjalna w świetle dokumentów Oddziału II Sztabu Głównego WP, Warszawa 1997.

Baran Ivo, Dva dokumenty zemského prezidenta Šrámka k národnostním poměrům na československém Těšínsku na počátku 20. let, „Slezský sborník” 105, 2007, nr 3, s. 200–215.

Bezruč Petr, Slezské písně, Praha 1909.

Buława Edward, Walka o duszę dzieci, „Kalendarz Cieszyński” 1993, s. 90–93.

Chmelař Josef, Polská menšina v Československu, Praha 1935.

Činnost Matice osvěty lidové pro Těšínsko za správní rok 1921, Slezská Ostrava 1922.

Činnost Slezské Matice osvěty lidové na Těšínsku a Hlučínsku za rok... [1922–1937], Slezská Ostrava 1923–1938.

Hájek Emil, Ostravsko za války. Krvavý Matuschka. Boj o Těšínsko, Kunčičky 1930.

Hořínek Antonín, Mezi námi a Poláky, Karvinná 1934.

Hulka-Laskowski Paweł, Śląsk za Olzą, Katowice 1938.

Jednodniówka na uroczystość 25-lecia Polskiej Szkoły Górniczej w Dąbrowie (Śl. C.) odbytej w Katowicach w dniu 7 i 8-go grudnia 1932 roku, Kraków 1933.

Kapras Jan, O české Těšínsko. Podstata a metody otázky těšínské, Praha 1936.

Kirkor-Kiedroniowa Zofia z Grabskich, Wspomnienia, t. 2: Ziemia mojego męża, wstęp Henryk Wereszycki, oprac. Alina Szklarska-Lohmannowa, Małgorzata Stolzmanowa, Kraków 1988.

Konieczny Paweł, Śląsk Cieszyński pod władzą czeską, Poznań 1924.

Kulisiewicz Franciszek, Polacy w Czechosłowacji. Zarys informacyjny, Frysztat 1929.

Míček Eduard, Vznik a vývoj hnutí šlonzáckého a s ním související germanisace školství na Těšínku, Praha 1924.

Nowak Krzysztof, Wokół upaństwowienia polskiego gimnazjum w Orłowej, „Pamiętnik Cieszyński” 19, 2004, s. 127–132.

Obyvatelstvo Slezska a Hlučínska v několika důležitých směrech na základě sčítání lidu ze dne 15. února

1921 se zvláštním ohledem na předešlá sčítání lidu: s dodatkem / Die Bevölkerung Schlesiens und des Hultschiner Gebietes in einigen wichtigeren Beziehungen auf Grund der Volkszählung vom 15. Februar 1921 mit besonderer Berücksichtigung der vorhergegangenen Volkszählungen: mit einem Anhang, Opava 1924.

Památník městyse Michálkovic, red. Alois Adamus, Ostrava 1927.

Pelc Ferdinand, O Těšínko: vzpomínky a úvahy, Slezská Ostrava 1928.

Piřha Evarist, Jazykový a národnostní spor v těrlické farnosti v letech 1862–1864, Opava 1934.

Polacy w Czechosłowacji w świetle faktów i liczb. Memoriał Komisji Studiów nad Stosunkami Polsko-Czeskimi przy Polskim Instytucie Współpracy z Zagranicą, Warszawa 1935.

Protokoły posiedzeń plenarnych Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego (1918–1920), t. 1–2, red. Edward Długajczyk, Miłosz Skrzypek, Cieszyn 2016.

Rádl Emanuel, Válka Čechů s Němci, Praha 1928.

Slezská matice osvěty lidové a národnostní otázka na Těšínku 1920–1938. Výběrová edice dokumentů, red. Grzegorz Gąsior, Český Těšín 2020.

Státní politika vůči polské menšině na Těšínku v letech 1945–1949. Výběrová edice dokumentů, red. Jiří Friedl, Praha–Český Těšín 2011.

Stosunki polsko-czechosłowackie 1932–1939 w relacjach dyplomatów II Rzeczypospolitej, oprac. Sławomir M. Nowinowski, Łódź 2006.

Sworakowski Witold, Polacy na Śląsku za Olzą, Warszawa 1937.

Uhlíř František, Těšínské Slezsko, Moravská Ostrava 1946.

„Úřední věstník Ministerstva železnic republiky Československé” 7, 1925, nr 1.

Valeček Valentin, Památník českého školství města Karvinné. K 30. jubileu obnovení české školy a 20. Výročí Československé republiky, Karvinná 1938.

Vochala Josef, Šlonzáci. Šlonzácká větev sjednoceného národa československého, Frýdek 1921.

Vochala Josef, Vývoj národnostní a jazykové otázky na Těšínku. Z dějin popoľšťování a poněmčování Těšínska, Frýdek 1921–1924.

Vývoj a nynější stav školství ve Slezsku a na Hlučínsku: statisticko-historické vyličení, Opava 1925.

Weisl Otakar, Češi a Poláci před Těšínem, Ostrava 1938.

Witt Kurt, Die Teschener Frage, Berlin 1935.

Wojnar Wiesław [właśc. Rudolf Kobiela], Dowody polskości Śląska Cieszyńskiego, Czeski Cieszyn 1930.

Wojnar Wiesław [właśc. Rudolf Kobiela], Prawda o Cierlicku, gdzie Żwirko i Wigura startowali do wieczności, Czeski Cieszyn 1934.

Wolf Leon, Historia Związku Śląskich Katolików, Czeski Cieszyn 1933.

Zahradník Jaroslav, Kdo tvořil t.zv. vlasteneckou legendu na Těšínsku?, Slezská Ostrava 1933.

Zaolzie jest nasze. Prawda o Śląsku Zaolziańskim. Ludzie – chwile – dokumenty, red. Stanisław Rusin, Cieszyn Zachodni 1939.

Opracowania

A jednak zostanie... W stulecie założenia gimnazjum im. Juliusza Słowackiego w Orłowej na Śląsku Cieszyńskim (1909–2009), red. Roman Baron, Orłowa–Czeski Cieszyn 2009.

Baran Ivo, Otázka národnosti při československém sčítání lidu na Těšínsku v meziválečném období, „Slovanský přehled“ 94, 2008, nr 1, s. 15–32.

Baran Ivo, Polští socialisté na československém Těšínsku v letech 1921–1925, „Moderní dějiny“ 16, 2008, s. 81–133.

Bílek Jiří, Kyselá těšínská jablíčka. Československo-polské konflikty o Těšínsko 1919, 1939, 1945, Praha 2011.

Borák Mečislav, Stav a perspektivy výzkumu dějin polské národnostní menšiny v ČSR (ČR), w: Polacy na Zaolziu 1920–2000. Zbiór referatów z konferencji naukowej, która odbyła się 13.–14.10.2000 w Czeskim Cieszynie / Poláci na Těšínsku 1920–2000. Sborník příspěvků z vědecké konference konané ve dnech 13.–14.10.2000 v Českém Těšíně, red. Józef Szymeczek, Czeski Cieszyn 2002, s. 31–48.

Boyer Christoph, Nationale Kontrahenten oder Partner? Studien zu den Beziehungen zwischen Tschechen und Deutschen in der Wirtschaft der ČSR (1918–1938), München 1999.

<https://doi.org/10.1524/9783486595864>

Brubaker Rogers, Nacjonalizm inaczej. Struktura narodowa i kwestie narodowe w nowej Europie, tłum. Jan Łuczyński, Warszawa–Kraków 1998.

Brügel Johann Wolfgang, Tschechen und Deutsche 1918–1938, München 1967.

Bubeník Jaroslav, Křesťan Jiří, Zjišťování národnosti jako problém statistický a politický. Zkušenosti ze sčítání lidu za první republiky, „Paginae historiae“ 3, 1995, s. 111–131.

Bugge Peter, Czech Democracy 1918–1938: Paragon or Parody?, „Bohemia“ 47, 2007, nr 1, s. 3–28.

Chlebowczyk Józef, Karol Śliwka i towarzysze walki. Z dziejów ruchu komunistycznego na Zaolziu, Katowice–Kraków 1972.

Chlebowczyk Józef, Nad Olzą. Śląsk Cieszyński w wiekach XVIII, XIX i XX, Katowice 1971.

- Chlebowczyk Józef, Niektóre problemy mniejszości polskiej w Czechosłowacji w okresie międzywojennym, „Zaranie Śląskie” 29, 1966, nr 4, s. 646–657.
- Chlebowczyk Józef, O prawie do bytu małych i młodych narodów. Kwestia narodowa i procesy narodotwórcze we wschodniej Europie środkowej w dobie kapitalizmu (od schyłku XVIII do początków XX w.), Katowice 1983.
- Chlebowczyk Józef, Polská historiografie o československých dějinách a polsko-českých a polsko-slovenských vztazích v 19. a 20. století, „Slezský sborník” 64, 1966, s. 348–359.
- Czechoslovakia in a Nationalist and Fascist Europe 1918–1948, red. Mark Cornwall, Robert J.W. Evans, Oxford 2007.
- České národní aktivity v pohraničních oblastech první Československé republiky, red. Ol'ga Šrajerová, Olomouc 2003.
- Dějiny Českého Slezska 1740–2000, t. 1–2, red. Dan Gawrecki i in., Opava 2003.
- Długajczyk Edward, Tajny front na granicy cieszyńskiej. Wywiad i dywersja w latach 1919–1939, Katowice 1993.
- Długajczyk Edward, Udział konsula Leona Malhomme'a w rozbiciu Polskiej Socjalistycznej Partii Robotniczej na Zaolziu (1934–1935), „Śląski Kwartalnik Historyczny. Sobótka” 48, 1993, nr 4, s. 363–376.
- Dobrowolski Piotr, Ugrupowania i kierunki separatystyczne na Górnym Śląsku i w Cieszyńskiem w latach 1918–1939, Kraków 1972.
- Dzieje Śląska Cieszyńskiego od zarania do czasów współczesnych, t. 5: Śląsk Cieszyński od Wiosny Ludów do I wojny światowej (1848–1918), red. Idzi Panic, Cieszyn 2013.
- Dzieje Śląska Cieszyńskiego od zarania do czasów współczesnych, t. 6: Śląsk Cieszyński w latach 1918–1945, red. Krzysztof Nowak, Cieszyn 2015.
- Essen Andrzej, Problem polskiej mniejszości narodowej na Zaolziu w stosunkach polsko-czechosłowackich w latach 1926–1934, „Prace Komisji Środkowoeuropejskiej PAU” 1, 1993, s. 26–45.
- Europa Środkowo-Wschodnia i Ameryka Południowa 1918–1939. Szkice o nacjonalizmie ekonomicznym, red. Henryk Szlajfer, Warszawa 1992.
- Friedl Jiří, Češi a Poláci na Těšinsku 1945–1949, Praha–Brno 2012.
- Friedl Jiří, Dějiny polské menšiny 1918–1948 v české historiografii, w: Reflexe dějin Československa 1918–1948 v historiografii na počátku 3. tisíciletí, red. Jan Němeček, Praha 2008, s. 97–106.
- Gawrecká Marie, Československé Slezsko mezi světovými válkami 1918–1938, Opava 2004.
- Gawrecká Marie, Josef Kozdon und die Schlonsakenbewegung, „Jahrbuch der Schlesischen Friedrich - Wihelms-Universität zu Breslau” 34, 1994, s. 207–222
- Gawrecká Marie, Němci ve Slezsku 1918–1938, Opava 2002.
- Gawrecká Marie, Šlonzácké hnutí a Josef Koždoň, „Acta historica et museologica Universitatis Silesianae Opaviensis” 3, 1997, s. 164–176.
- Gawrecki Dan, Jazyk a národnost ve sčítáních lidu na Těšinsku v letech 1880–1930, Český Těšín 2017.

Gawrecki Dan, Kolik bylo Poláků, Němců a Čechů na Těšínsku v r. 1930?, „Slezský sborník“ 89, 1991, nr 1, s. 39–44.

Gawrecki Dan, Macierz Szkolna w Czechosłowacji, „Slezský sborník“ 90, 1992, nr 2, s. 81–94, nr 4, 218–226.

Gawrecki Dan, Německé „obrné spolky“ 1880–1938, cz. 1–2, Opava 1975.

Gawrecki Dan, Politické a národnostní poměry v Těšínském Slezsku 1918–1938, Český Těšín 1999.

Gawrecki Dan, Spolek Nordmark a německá politika, „Slezský sborník“ 70, 1972, nr 1, s. 1–16.

Gąsior Grzegorz, Dwa memoriały Rudolfa Matouša w sprawie czechosłowackiej polityki na Śląsku Cieszyńskim z 1920 i 1923 r., w: Europa Środkowo-Wschodnia: doświadczenia i tradycje, red. Marta Brzezińska-Pająk, Joanna Getka, Jerzy Grzybowski, Warszawa 2016, s. 45–58.

Gąsior Grzegorz, Kolej a tożsamość. Postawy narodowościowe kolejarzy na czechosłowackim Śląsku Cieszyńskim w latach 20. XX wieku, „Przegląd Środkowo-Wschodni“ 1, 2016, s. 171–181.

<https://doi.org/10.32612/uw.2543618X.2016.pp.171-181>

Gąsior Grzegorz, Ostře sledovaní železničáři. Železniční úřady a národnostní otázka v československé části Těšínského Slezska počátkem 20. let 20. století, „Slovanský přehled“ 104, 2018, nr 1, s. 35–71.

Gąsior Grzegorz, Oświata jako element walki politycznej. Działalność stowarzyszenia Slezská Matice osvěty lidové na Zaolziu w okresie I Republiki Czechosłowackiej, w: Język – szkoła – przestrzeń jako determinanty rozwoju kultury Śląska Cieszyńskiego / Jazyk – škola – prostor jako determinanty kulturního vývoje Těšínského Slezska, red. Marzena Bogus, Czeski Cieszyn 2012, s. 180–203.

Gąsior Grzegorz, Platforma Cieślara – kwestia narodowościowa na Zaolziu w okresie stalinowskim, „Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej“ 40, 2005, s. 167–203.

Gąsior Grzegorz, Polski poseł w Brnie, „Kalendarz Beskidzki“ 50, 2016, s. 103–107.

Gąsior Grzegorz, Die Rolle des Schlesischen Kulturvereins für Volksbildung (Slezská Matice Osvěty Lidové) bei der Stärkung des tschechischen Nationalbewusstseins im Olsa-Gebiet während der Ersten Tschechoslowakischen Republik, w: Geteilte Regionen – geteilte Geschichtskultur(en)? Muster der Identitätsbildung im europäischen Vergleich, red. Burkhard Olschowsky, München 2013, s. 115–142.

Gąsior Grzegorz, Stowarzyszenie Slezská Matice osvěty lidové (Śląska Macierz Oświaty Ludowej) wobec stosunków politycznych polsko-czechosłowackich (i polsko-czeskich) w latach 1920–1938, w: Polska w oczach sąsiadów, sąsiedzi w oczach Polaków. Stosunki polsko-czeskie, red. Anna Citkowska-Kimla, Piotr Kimla, Katarzyna Flaga, Emil Antipow, Kraków 2018, s. 223–235.

Gąsior Grzegorz, Vztah Slezské Matice osvěty lidové k otázce železničních zaměstnanců na Těšínsku v období první republiky, „Slovanský přehled“ 95, 2009, nr 3, s. 381–401.

Gąsior Grzegorz, Železničáři pod zvláštním dohledem. Akce přeložení polských železničářů z Těšínska v letech 1935–1936 a otázka jejich pozdějšího návratu, „Slovanský přehled“ 104, 2018, nr 2, s. 353–400.

Gracová Blažena, Kubiková-Rosová Karolína, Proměny českého, polského a německého školství v Č. Těšíně v letech 1918–1938, w: Český Těšín 1920–1989. Vznik a výstavba města v meziválečném období, red. Zdeněk Jirásek, Opava 2011, s. 91–105.

Grajewski Andrzej, W kwestii polityki asymilacyjnej na Zaolziu w latach 1921–1935, „Watra. Rocznik Bielski” 1981–1983 [1986], s. 29–46.

Grobelný Andělín, K některým metodologickým problémům výzkumu národnostních vztahů na Těšínsku a vzájemných vztahů československo-polských ve 30. letech 20. století, w: Národnostní otázka v Československu

(po roce 1918). Seminář konaný v Opavě 20. a 21. června 1989, red. Marie Gawrecká, Opava 1989.

Gruchała Janusz, Czeskie środowiska polityczne wobec spraw polskich 1920–1938, Katowice 2002.

Gruchała Janusz, Tomasz G. Masaryk, Wrocław 1996.

Habrmanová Magda, České národně politické aktivity ve Slezsku v meziválečném období. Stav výzkumu některých tematických okruhů, „Slezský sborník” 93, 1995, nr 3, s. 209–217.

Habrmanová Magda, Slezská matice osvěty lidové, w: Rola Śląska Cieszyńskiego w czechosłowacko - polskich stosunkach od 1918 do dziś / Úloha Těšínska v československo-polských vztazích od 1918 dodnes, Bohumín 1991.

Habrmanová Magda, Slezská matice osvěty lidové 1918–1938. Organizační vývoj a činnost, „Časopis Slezského zemského muzea”, série B, 41, 1992, s. 52–72.

Habrmanová Magda, Slezská matice osvěty lidové v meziválečném období, „Slezský sborník” 90, 1992, nr 2, s. 95–107.

Haslinger Peter, Nation und Territorium im tschechischen politischen Diskurs 1880–1938, München 2010.

Haslinger Peter, Staat, Gesellschaft und tschechische Schutzvereine in den Grenzregionen der böhmischen Länder in der Zwischenkriegszeit, w: Schutzvereine in Ostmitteleuropa. Vereinswesen, Sprachenkonflikte und Dynamiken nationaler Mobilisierung 1860–1939, red. Peter Haslinger, Marburg 2009, s. 208–234.

Heimann Mary, Czechoslovakia. The State That Failed, New Haven 2011.

Hila Emil, Gil František, Z dějin základní organizace Českého svazu bojovníků za svobodu Orlová Lutyně a jejích členů, Orlová–Lutyně 2003.

History and Culture of Economic Nationalism in East Central Europe, red. Helga Schultz, Eduard Kubů, Berlin 2006.

Januszewska-Jurkiewicz Joanna, Społeczeństwo województwa śląskiego wobec problemu Zaolzia w latach 1922–1939, w: Z najnowszych dziejów Śląska Cieszyńskiego, red. Maria Wanatowicz, Katowice 1992, s. 65–94.

Januszewska-Jurkiewicz Joanna, W kwestii sytuacji mniejszości narodowych na pograniczu niemiecko-polsko-czechosłowackim, w: Górny Śląsk po podziale w 1922 roku. Co Polska, a co Niemcy dały mieszkańcom tej ziemi?, t. 2, red. Zbigniew Kapała, Wiesław Lesiuk, Maria Wanda Wanatowicz, Bytom 1997, s. 214–223.

Januszewska-Jurkiewicz Joanna, Zaolzie w polityce rządu i opinii społeczeństwa polskiego (1925–1937), Katowice 2001.

Jelínek Petr, Zahraničně-politické vztahy Československa a Polska 1918–1924, Opava 2009.

- Judson Pieter M., *Guardians of the Nation. Activists on the Language Frontiers of Imperial Austria*, Cambridge 2006.
- Kadłubiec Karol Daniel, *Polská národní menšina na Těšínsku v České republice (1920–1995)*, Ostrava 1997.
- Kamiński Marek Kazimierz, *Konflikt polsko-czeski 1918–1921*, Warszawa 2001.
- Káňa Otakar, Pavelka Ryszard [właśc. Stefania Stanisławska], *Těšínsko v polsko-československých vztazích 1918–1939*, Ostrava 1970.
- Kárník Zdeněk, *České země v éře První republiky (1918–1938)*, t. 1–3, Praha 2000–2003.
- Kladiwa Pavel, *Etnická klasifikace a institucionální zakotvení národnosti v Československu 1918–1938*, „Moderní dějiny” 22, 2014, nr 2, s. 89–116.
- Kladiwa Pavel, Pokludová Andrea, Kafková Renata, *Lesk a bída obecních samospráv Moravy a Slezska 1850–1914*, t. 2/1: Muži z radnice, Ostrava 2008.
- Kladiwa Pavel i in., *Národnostní statistika v českých zemích 1880–1930. Mechanismy, problémy a důsledky národnostní klasifikace*, t. 1–2, Ostrava 2016
- Klimek Antonín, *Boj o Hrad*, t. 1–2, Praha 1996–1998.
- Kofman Jan, *Nacjonalizm gospodarczy – szansa czy bariera rozwoju. Przypadek Europy Środkowo-Wschodniej w okresie międzywojennym*, Warszawa 1992.
- Kozeński Jerzy, *Czechosłowacja w polskiej polityce zagranicznej 1932–1938*, Poznań 1964.
- Krawczyk Jerzy, *Z dziejów polskiego szkolnictwa górniczego. Polska Szkoła Górnicza w Dąbrowie na Śląsku Cieszyńskim*, „Rozprawy z Dziejów Oświaty” 27, 1984, s. 151–175.
- Król Stefan, *Szkoły średnie na Śląsku Cieszyńskim do II wojny światowej*, w: *Język – szkoła – przestrzeń jako determinanty rozwoju kultury Śląska Cieszyńskiego / Jazyk – škola – prostor jako determinanty kulturního vývoje Těšínského Slezska*, red. Marzena Bogus, Czeski Cieszyn 2012, s. 118–141.
- Kuklík Jan, Němeček Jan, *Od národního státu ke státu národností? Národnostní statut a snahy o řešení menšinové otázky v Československu v roce 1938*, Praha 2013.
- Kuklík Jan, Petráš René, *Minorities and Law in Czechoslovakia, 1918–1992*, Prague 2017.
- Kural Václav, *Konflikt místo společenství? Češi a Němci v československém státě 1918–1938*, Praha 1993.
- Lacina Vlastislav, Slezák Lubomír, *Státní hospodářská politika v ekonomickém vývoji první ČSR*, Praha 1994.
- Macura Józef, *Z dziejów szkolnictwa polskiego na Zaolziu*, Czeski Cieszyn 1998.
- Majewski Piotr M., *Edvard Beneš i kwestia niemiecka w Czechach*, Warszawa 2001.
- Majewski Piotr M., *Kiedy wybuchnie wojna? 1938. Studium kryzysu*, Warszawa 2019.
- Majewski Piotr M., *„Niemcy sudeccy” 1848–1948. Historia pewnego nacjonalizmu*, Warszawa 2007.
- Mironowicz Eugeniusz, *Białorusini i Ukraińcy w polityce obozu piłsudczykowski*, Białystok 2007.

- Miszewski Dariusz, Aktywność polityczna mniejszości polskiej w Czechosłowacji 1920–1938, Toruń 2002.
- Nacionalismus zvaný hospodářský. Střety a zápasy o nacionální emancipaci/převahu v českých zemích (1859–1945), red. Drahomír Jančík, Eduard Kubů, Praha 2011.
- Nipperdey Thomas, Rozważania o niemieckiej historii. Eseje, tłum. Andrzej Kopacki, Warszawa 1999 (Klio w Niemczech, 4).
- Nowak Krzysztof, Karola Jungi drogi i bezdroża polityczne, „Wieki Stare i Nowe” 3, 2003, s. 136–156.
- Nowak Krzysztof, Leon Wolf (1883–1968): biografia polityczna, Katowice 2002.
- Nowak Krzysztof, Mniejszość polska w Czechosłowacji 1945–1989. Między nacjonalizmem a ideą internacjonalizmu, Cieszyn 2010.
- Nowak Krzysztof, Polacy i Czesi na Zaolziu po 1920 r. Wzajemne postrzeganie i stereotypy, w: Od poznania do zrozumienia. Polacy, Czesi, Słowacy w XX wieku, red. Ewa Orlof, Rzeszów 1999, s. 53–67.
- Nowak Krzysztof, Rola konsulatu Rzeczypospolitej Polskiej w Morawskiej Ostrawie w rozwoju sytuacji na Zaolziu w 1938 roku, „Slezský sborník” 94, 1996, nr 1, s. 67–74.
- Nowak Krzysztof, Ruch koźdoniowski na Śląsku Cieszyńskim, w: Regionalizm a separatyzm: historia i współczesność. Śląsk na tle innych obszarów, red. Maria Wanda Wanatowicz, Katowice 1995
- Nowak Krzysztof, Z problemów Śląska Cieszyńskiego w okresie „przejściowym” (sierpień 1920 – czerwiec 1922), „Pamiętnik Cieszyński” 8, 1993, s. 77–91.
- Nowak Krzysztof, Zaolzie w polityce zagranicznej Polski (1920–1947), w: Polacy na Zaolziu 1920–2000.
- Zbiór referatów z konferencji naukowej, która odbyła się 13.–14.10.2000 w Czeskim Cieszynie / Poláci na Těšínku 1920–2000. Sborník příspěvků z vědecké konference konané ve dnech 13.–14.10.2000 v Českém Těšíně, red. Józef Szymeczek, Czeski Cieszyn 2002, s. 87–102.
- Nowinowski Sławomir M., Konstatacje i nadzieje. Dyplomacja czechosłowacka wobec kwestii bezpieczeństwa zbiorowego w Europie (1919–1925), Toruń 2011.
- Nowinowski Sławomir M., Polska w dyplomacji czechosłowackiej 1926–1932, Łódź 2013.
<https://doi.org/10.18778/7969-052-7>
- O hospodářskou národní državu. Úvahy a stati o moderním českém a německém nacionalismu v českých zemích / For Economic National Possessions. Reflections and Studies in Modern Czech and German Nationalism in the Czech Lands, red. Jan Hájek, Drahomír Jančík, Eduard Kubů, Praha 2009.
- O większą sprawę. Ks. Franciszek Michejda (1848–1921), red. Ewa Maszewska, Barbara Michejda-Pinno, Joanna Michejda, Katowice 2003.
- Olivová Věra, Dějiny první republiky, Praha 2000.
- Pałka Elżbieta, Śląski Kościół Ewangelicki Augsburgskiego Wyznania na Zaolziu. Od polskiej organizacji religijnej do Kościoła czeskiego, Wrocław 2007.
- Pańko Grażyna, Liczba i rozmieszczenie ludności polskiej w Czechosłowacji w okresie międzywojennym, „Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka” 35, 1980, nr 1, s. 39–50.

- Pańko Grażyna, Miejsce szkoły polskiej w życiu Polaków w Czechosłowacji w okresie międzywojennym, „Studia Śląskie” 42, 1983, s. 347–371.
- Pańko Grażyna, Polska i Polacy w czeskiej opinii publicznej w okresie międzywojennym, Wrocław 1996.
- Paul Ellen L., Czech Teschen Silesia and the Controversial Czechoslovak Census of 1921, „The Polish Review” 43, 1998, nr 2, s. 161–171.
- Petráš René, Menšiny v meziválečném Československu. Právní postavení národnostních menšin v první Československé republice a jejich mezinárodněprávní ochrana, Praha 2009.
- Pilarski Sebastian, Zarys stosunków polsko-czechosłowackich 1918–1933, Toruń 2008.
- Pitronová Blanka, Vývoj národnostních poměrů pracovníků v hutnictví železa českých zemí v období 1880–1939, „Hospodářské dějiny / Economic History” 5, 1980, s. 87–180.
- Průcha Václav, Hospodářské a sociální dějiny Československa 1918–1992, t. 1: Období 1918–1945, Brno 2004.
- Przeperski Michał, Nieznośny ciężar braterstwa. Konflikty polsko-czeskie w XX wieku, Kraków 2016.
- Pszczołka Paweł, Szkolnictwo powszechne na ziemiach odzyskanych Śląska Cieszyńskiego, „Zaranie Śląskie” 15, 1939, nr 2–4, s. 128–134.
- Raclavská Jana, Język polski na Śląsku Cieszyńskim w XIX wieku / Polský jazyk na Těšínsku v 19. století, Ostrava 1998.
- Rychlík Jan, Pozemková reforma z let 1919–1935 a změny v pozemkové držbě za druhé světové války, „Československý časopis historický” 37, 1989, nr 2, s. 187–207.
- Schultz Helga, Self-Determination and Economic Interest. Border Drawing after the World Wars, w: National Borders and Economic Disintegration in Modern East Central Europe, red. Uwe Müller, Helga Schultz, Berlin 2002, s. 109–124.
- Simon Attila, K niektorým aspektom kolonizácie južného Slovenska v období prvej republiky, „Historický časopis” 55, 2007, nr 2, s. 289–307.
- Siwek Tadeusz, Zahradnik Stanisław, Szymeczek Józef, Polska národní menšina v Československu 1945–1954, Praha 2001.
- Slezák Lubomír, Pozemková reforma v Československu, w: Československá pozemková reforma 1919–1935 a její mezinárodní souvislosti. Sborník z příspěvků z mezinárodní vědecké konference konané ve dnech 21. a 22. dubna 1994, red. Ivo Frolec, Uherské Hradiště 1994, s. 3–12.
- Sommer Karel, Průběh a výsledky pozemkové reformy v pohraničí českých zemí, w: České národní activity v pohraničních oblastech první Československé republiky, red. Oľga Šrajeroová, Olomouc 2003, s. 35–108.
- Steiner Jan, Národnost při sčítání lidu v roce 1930 a její zjišťování na Ostravsku, „Slezský sborník” 85, 1987, nr 2, s. 113–131.
- Steiner Jan, Posuny kapitálu v těžkém průmyslu na Ostravsku a Horním Slezsku v meziválečném období, „Slezský sborník” 91, 1993, nr 1–2, s. 30–43.

Steiner Jan, Profesní a sociální skladba obyvatelstva polské národnosti v Československu v roce 1930, „Slezský sborník“ 86, 1988, nr 1, s. 13–36.

Steiner Jan, Změny ve vlastnictví těžkého průmyslu na Ostravsku a Horním Slezsku po první světové válce, „Slezský sborník“ 89, 1991, nr 3–4, s. 211–218.

Szklarska-Lohmannowa Alina, Polsko-czechosłowackie stosunki dyplomatyczne w latach 1918–1925, Wrocław 1967.

Szklarska-Lohmannowa Alina, Sprawa polskiej mniejszości narodowej na Śląsku Cieszyńskim w rokowaniach polsko-czechosłowackich luty – kwiecień 1925, „Zaranie Śląskie“ 29, 1966, nr 4, s. 586–602.

Szymeczek Józef, Vznik Československa a evangelíci augsburského vyznání v Těšínském Slezsku 1918–1923, Český Těšín 2010.

Šrajeroová Olga, Rozvoj českého školstva na Tešínsku po roku 1920, w: Język – szkoła – przestrzeń jako determinanty rozwoju kultury Śląska Cieszyńskiego / Jazyk – škola – prostor jako determinanty kulturního vývoje Těšínského Slezska, red. Marzena Bogus, Czeski Cieszyn 2012, s. 165–179.

Šrajeroová Olga, Slezská matice osvěty lidové v období prvej Československej republiky, w: České národní aktivity v pohraničních oblastech první Československé republiky, red. Olga Šrajeroová, Olomouc 2003, s. 151–172.

Teichová Alice, Mezinárodní kapitál a Československo v letech 1918–1938, Praha 1994.

Tomaszewski Jerzy, Spisy ludności w Czechosłowacji w 1921 i 1930 r. jako źródło do badania stosunków narodowościowych, „Slezský sborník“ 96, 1998, nr 2, s. 95–105.

Tomaszewski Jerzy, Struktura narodowościowa ludności Czechosłowacji 1918–1938. Szkic statystyczny, „Przegląd Historyczny“ 61, 1970, nr 4, s. 645–670.

Tóth Andrej, Novotný Lukáš, Stehlík Michal, Národnostní menšiny v Československu 1918–1938. Od státu národního ke státu národnostnímu?, Praha 2012.

Valenta Jaroslav, Česko-polské vztahy v letech 1918–1920 a Těšínské Slezsko, Ostrava 1961.

Valenta Jaroslav, Dějiny Zaolží ve 20. století. Skutečnosti versus legendy, „Slovanský přehled“ 87, 2001, nr 1, s. 27–42.

Valenta Jaroslav, Polská menšina na Těšínsku – jediná klasická menšina v České republice, w: Národnostní menšiny – historické souvislosti některých aktuálních problémů v Evropě a v ČR, red. Jana Kohnová, Praha 2000, s. 61–85.

Valenta Jaroslav, Die Teschener Frage in der Zwischenkriegszeit 1918–1939, w: Polen und die böhmischen Länder im 19. und 20. Jahrhundert. Politik und Gesellschaft im Vergleich. Vorträge der Tagung des Collegium Carolinum in Bad Wiessee vom 15. bis 17. November 1991, red. Peter Heumos, München 1997, s. 129–150.

Vojkovská Eva, Bývalé arcivévodské statky Těšínské komory za vnucené správy československého státu v letech 1918–1923 ve světle některých pramenů Zemského archivu v Opavě, „Časopis Slezského zemského muzea“, série B, 67, 2018, nr 1–3, s. 45–51.

Wanatowicz Maria Wanda, Historia społeczno-polityczna Górnego Śląska i Śląska Cieszyńskiego w latach 1918–1945, Katowice 1994.

Wirtschaftsnationalismus als Entwicklungsstrategie ostmitteleuropäischer Eliten. Die böhmischen Länder und die Tschechoslowakei in vergleichender Perspektive, red. Eduard Kubů, Helga Schultz, Praha 2004.

Województwo śląskie (1922–1939). Zarys monograficzny, red. Franciszek Serafin, Katowice 1996.

Wrzesiński Wojciech, Polski ruch narodowy w Niemczech w latach 1922–1939, Wrocław 1993.

Zahra Tara, Kidnapped Souls. National Indifference and the Battle for Children in the Bohemian Lands, 1900–1948, Ithaca 2008.

Zahradnik Stanisław, Struktura narodowościowa na Zaolziu według wyników spisów ludności (1880–1981), w: Zarys dziejów Śląska Cieszyńskiego, red. Mečislav Borák, Dan Gawrecki, Ostrawa–Praga 1992, s. 159–254.

Zahradnik Stanisław, Třinecké železárny. Období Bánské a hutní společnosti 1906–1938, Praha 1969.

Zahradnik Stanisław, Ryczkowski Marek, Korzenie Zaolzia, Warszawa–Praga–Trzyniec 1992.

Zaolzie. Polsko-czeski spór o Śląsk Cieszyński 1918–2008, red. Grzegorz Gąsior, Agnieszka Knyt, Warszawa 2008.

Zářický Aleš, Rothschildové a ti druzí, aneb dějiny velkopodnikání v Rakouském Slezsku před první světovou válkou, Ostrava 2005.

Zarys dziejów Śląska Cieszyńskiego, red. Mečislav Borák, Dan Gawrecki, Ostrawa–Praga 1992.

Zenderowski Radosław, Polityka etniczna – próba (re)konceptualizacji, w: Polityka etniczna. Teorie, koncepcje, wyzwania, red. Henryk Chałupczak, Radosław Zenderowski, Ewa Pogorzała, Tomasz Browarek, Lublin 2015, s. 25–49.